

שְׁבָשָׁלָה בְּחַלְבָּה אֲסֹרָה, לִמְדָנוּ דָּאָפִילוּ דִּיעַכְדּוּ נֶמֶי לֵא – שג�
בדיעבד אסורה הקיבה באכילה כדיןبشر בחלב, لكن תנא נמי –
שנה התנא גם בריישא בדין כל את הלשון 'שְׁבָשָׁלָה', אף על פי
שבכל הקיימ הוא אפילו בכתיחילה.
הגמרה מביאה מעשה כדי לברר האם כל שבשלו בחלבו אסור
בדיעבד: בֵּי סְלִיק – בשעה רבבי אלעער לאארץ ישראל, אַשְׁבָּחָה
לְעִירִי – פגש את האמורא זעיר, אמר ליה רבבי אלעער לזרען,
אַיְכָא תְּנָא דְּאַתְּנִינָה לְרַב בְּחָל – היה באן בארץ ישראל, אמר ליה ר' תננא,
שונה משניות ורביותה, שנה לרבה את דין כי החלו, ולימדו שכח
שהתבשלה ללא קריעה אסור בדייעבד. אַחֲרִיָּה לְרַב יִצְחָק בָּר
אַבּוֹרִימִי – הראו לו בגין המקום על רב יצחק בר אבודימי, ואמרו לו
שהוא שמה לרב דין בחלב. אַפְּרֵל לְיִהְוָה ר' יצחק בר אבודימי לרבי
אלעער, אַנְּיָה לְאַשְׁנִיטִי לוּ לְרַב אִיסּוּר בְּבַחַל בְּלִיעָר, וְרַב שָׁאָסָר
בְּבַחַל שהתבשלה בחלב בדייעבד, טעם והוא ממש ש'בְּקָעָה מְצָא גַּנְדר
בָּה גַּדְרָ, בְּלִימָר, ראה שהעם בבל מולדים ביני בשער החלב, וכי
להחיזרים לモטב אסור להם אף בדברים המותרים מן הדין, כדי שלא
יבאו לזלול בדברים האסורים. ובר היה המשעה, דָּרָב אַיְקָלָע – שרב
הוזמן למקום שנקרא מְפֻלְפּוֹשׁ, שְׁמֻעָה לְתְּהִוָּה אַיְתָה דְּקָאָמָרָה
לְתְּבִרְתָּה – שמעஆשה את שאמורה לחברותה ר'בְּעָא בְּשָׁרָא
בְּמַה חַלְבָּא בְּעַי לְבַשְׁוָלִי – כמה אלף צעריך כדי לבשל לטירה בשא.
אַמְּרֵר רַב, לְאַגְּמִירִי – בני המקום הזה לא למדרו דָּרָב בְּחָל אָסָר,
אַיְעָכֵב – התעכוב שם, וְקָאָסֵר לְהוּ בְּחָל – ואסר להם אפילו בחלב.
הגמרה מביאה נוסח אחר למעשה שהובא לעיל: רַב בְּהָנָא מְתָנִי
חַכִּי – רב בהנא שנה את המעשה ברבי אלעער ורב יצחק בר אבודימי
כפי שאמרנו, אַר דָּבִי יוֹסֵי בָּר אַגְּמִירִי – שנה מעשה זה בנוסח
אחר, שאר אמר רב יצחק בר אבודימי לרבי אלעער, אַגְּ – אני, רק
בְּבַחַל שְׁלֵה בְּהַמָּה מְנִיקָה, שבונס בכחול שלחה חלב מרובה שְׁנִיתִי לוּ
לרב איסור בדייעבד, ומְפֻלְפּוֹשׁ שְׁלֵל רַבְּי חַיָּא שְׁנִיתִי לְיה בְּחָל סְתִּים
– אלא שרב חור למד הלכות בחול גם אצל רבבי חייא, ומתרוך שהיה
רב חייא מחודד מادر ומבחן מעצמו, סבר שגם תלמידיו מחודדים
כמתו, ولكن בשחו ושנה לרב דין בחול לא פירוש לו שאיסור בחול
נאמר רק בכחול של מניקה, ושנה לו איסור בסתם, ורב טעה וסביר
שהאיסור נאמר גם בכחול של בהמה שאינה מניקה.

הגמרה מביאה הנגогה האמורים בעין אכילת דין: רַבְּי זַיְן וְרַבְּי
יִצְחָק בָּר יוֹסֵי אַיְקָלָע לְבִי – והוזמן לביתו רַב פְּפִי, אַיְתָו
לְקַמְפִּיְהוּ תְּבַשְׁילָא דְּבַבְּלָל – הביאו לפניו תבשיל של חחל, רַבְּי
יִצְחָק בָּר יוֹסֵי אַכְלָל מְהֻרְבָּשִׁיל, וְרַבְּי זַיְן לְאַכְלָל. אַבְּנִי, רַבְּי
חַבְּלָא – רַבְּנִי השובל, שמתו בנוי בחוויה, אַמְּנִי לְאַכְלָל, מְפִידִי – והרי
רַבְּתָחוּ דָּרָב פְּפִי – אשתו של רב פפי, ברטיה דרבי יצחק נפחא
חַוְאי – הייתה בתו של רבבי יצחק נפחא, ורבבי אַיְתָו צְחָק נפחא מְרִיה
דְּעַבְּדָא תְּוָה – היה זודר במעשים טובים, ובוראי אַיְתָו דְּשְׁמִיעָלָה
מְבִי נְשָׁא – אם לא שמעה בביתו אביה שכח מותר לְאַהֲזָה עֲבָדָא
– לא הרית העשה.
הגמרה מביאה כיצד נהגו בבל באכילת דין: בָּעֵיר סְוָרָא שבבל

המשך ביאור למפע' חולין ליום חמישי עמ' ב

מהכחול, וכל עליו באotta שעיה דין חלב מדרבן, וחור חלב זה
ובבלו בשר ואסרו. אבל רב נומן התיר לצולות בחול לא קריעה,
שהרי אותו חלב שיוציא מהכחול בשעת צליה אינו חור ונבלע בו,
ולכן אין צורך לקורעו אפילו בכתיחילה.
מקשה הגמורה: וְהִיא קְתֻני בְּבָרִיִּיתָא 'בְּחָל שְׁבָשָׁלָה' בחלבו מותר,
ובבריתאת זו בוראי עוסקת בצל' ולא בבישול, שהרי בבישול לא

לֹא אֲכֵלְיָה בְּחַלִּי – נהגו שלא לאכול בחול כלל, ואילו בָּעֵיר
פּוֹמְבִּירִתָּא שְׁבָבֵל אֲכֵלְיָה בְּחַלִּי – נהגו לאכול בחול על ידי קריעה
בעיקר הדין השני במסנתינו.
מביואה הגמורא מעשה בענן וזה האמורא רַמִּי בָּר פְּמִרִי, דְּהָוָא
שְׁנִקְרָא גַּם רַמִּי בָּר דִּיקְוִי מְפּוֹמְבִּירִתָּא, אַיְקָלָע – החדרן לְסֹרָא
בְּמַעְלִי יוֹמָא דְּבָפְּרוּ – בערב יום הכהפורים, בשעה שכל בני העיר
מרבים בסעודת ברשו. אַפְּקִינָהו בְּוּלָא לְבַחְלִינָהו – הוציאו
כולם את הכחול מהבהמות ששחטו, שְׁדִינָהו – והשליכו.
נְקִטְינָהו אֲכִלְנָהו – הלק רמי בר תמרי, אַמְּנָא הַעֲבִידְיָה בְּכִי – מדורע עשית
אָפְּרֵל לְיה רַב חסדא לרמי בר תמרי, אַמְּנָא הַעֲבִידְיָה בְּכִי – מדורע עשית
כָּךְ, אָמַר לְיה רַמִּי בָּר תִּמְרִי מְאַתְּרָא דְּרַב יְהוָה אַנְּנָא דְּאֲכִילָה – אני
מְפּוֹמְבִּירִתָּא שְׁדִיא מְקוּמוֹ של רַב יְהוָה שנגה לאכול בחול.
אַלְעָזָר לְיה רַב חסדא, וְלִילָה לְדָקָ – וכוי אינך סובר כדורי המשנה שהחולר
מְמֻוקָּם לְמַקְמָם יְוָתִין עַלְיוֹן הַוּמְרִי הַמְּקָומָם שְׁיִצְא מְשָׁם וְחוּמָר
הַפְּקָוָם שְׁחָלָק לְשָׁמֶן – מוחמים עלייו כפי החומרות הנוגגות
בְּמַקְמוֹו הַקְּבּוּעַ, וְגַם כְּפִי הַחֻמְרָות הַנּוֹגָגָת
וּמוֹדוּעָ לְאַחֲמָרָתָה כְּמַנְגָּה מְקוּמוֹנוֹ. אָמַר לְיה רַמִּי בָּר תִּמְרִי, לא היה
עליל להחמיר מנגהכם מנני שהוֹזֵן לְתְּהִוָּה אַבְּלִינָהו –
אַכְלִיתָה תְּהִוָּה אַתְּ הַכְּלִים, וּמוֹחֵץ לְתְּהִוָּה לְאַנְּנָה יְהוָה.
רַמִּי בָּר תִּמְרִי, צְלִיתָה אוֹתָם בְּפַרְאָגְנִי – בחרצני ענבים הנמעאים
מְחוֹזָן לְעִיר לְידֵי הַקְּבִּים, שהברעתי חרצנים אלו וצליית הכתלים על
גְּבִיהם. שְׁאָלָר רַב חסדא, וְדָלָמָא מִינְיָן נְסָק הַיִּא – שמא החרצנים היו
מִינְיָן נְסָק הַאֲסָר בְּהַגְּנָה. אָמַר לְיה רַמִּי בָּר תִּמְרִי, לְאַחֲרֵי שְׁנִים עָשָׂר
הַרְחֵשׁ הָוָה – חרצנים אלו היו יבשים שכבר התייבשו במשר שניים עשר
חוֹדֶשׁ וְאַינְמָא אַסְוָרָם מִשְׁוּם יְנָן נְסָק. הַוּסִיף רַב חסדא לשאול, וְמַחְרֵחָר
דְּגַלְלָה תְּהָ – שמא יש בעלים לחרצנים אלו, וְיש גּוֹל בְּנִטְלִיתָם.
אָמַר לְיה רַמִּי בָּר תִּמְרִי, יְאַוְשָׁ בְּעָלִים תְּהָ – כבר התיאשו בעלהם
מְהֻמָּם, שְׁהִרִּי וְאַתִּי דְּקָרְחוּ בְּהָזְלִיפִי – שצמחו עליהם
מחמת שנקרבו ונעשה בעפה, ובוראי אַסְוָרָם הַנִּיחּוּם הַבָּעֵלִים לְהַתְּקִלְלֵל
כָּךְ וְלֹא נְטָלָם, אַינְמָא הוֹשָׁשִׁים לְהָם.
רַב חסדא הוכח את רמי בר תמרי שאינו מודרך במכוורת בראו:
חוֹזְיהָ – ראה רב חסדא את רמי בר תמרי דָלָא תְּהָ מְנַחְתִּפְלִין –
שְׁלָא הָיוּ תְּפִלְיָן מְנוֹנָה עַלְיוֹן, אָפְּרֵל לְיה רַב חסדא, פָּאַי מְעָלָא לְאַ
מְגַחְתָּה תְּפִלְיָן – מדורע אינך מניה תפלין, ואָמַר רַב יְהוָה חַוְלִי מְעָנִין
חוֹלִי מְעָנִין הָא – אני חולה במעי, ואָמַר רַב יְהוָה חַוְלִי מְעָנִין
פְּטָטוֹר מִן תְּהִפְלִין, מִפְּנֵי שְׁאַרְיָר לְחַלְצָן תְּדִיר מְחַמְתָּהוּ.
חוֹזְיהָ – עוד ראה רב חסדא את רמי בר תמרי דָלָא תְּהָ קָא רַמִּי חַוְלִי
שְׁלָא הָטִיל צְדִيقָה בְּבָגְדָּשׁ שְׁלָבָשׁ, אָמַר לְיה רַמִּי בָּר תִּמְרִי,
רַב חסדא, מְאַי טְעָמָא לִילָה לְזָהוּ – מדורע אין עצית בגדר. אָמַר
לְיה רַמִּי בָּר תִּמְרִי, טְלִיל וְשָׁאַנְיָה אַיְתָה שְׁלִיל, אַלְא שְׁאַוְלָה הָיָה
בִּידָה, וְאָמַר רַב יְהוָה.

קריעה בוראי נאסר הכתל, ואף על פי כן נקטה הבריתא 'בְּחָל
שְׁבָשָׁלָה', ומשמע שرك בריاغב, אין – אכן מותר הכתל באכילה,
אבל לְבַתְּחַלָּה לְאַזְלָה בחול, ובצד התר ר' נהמן אפילו
לְבַתְּחַלָּה. מורתצת הגמורא: הָוּ תְּרִין דָּאָפִילוּ לְבַתְּחַלָּה מותר,
לְצְלָתוֹ בְּחָלָבָה, וְהַתְּנָא נְקַט לְשָׁוֹן דִּיעַבָּד, אַיְרִי דָּקָא בְּעַי לְמְתִינָה
סִפְא – מותך שרצה לשנות בסיפה קְבָה

הבישול. כי סליק – כשללה רב ספרא, אֲשֶׁר חיה לר' זיריקא – מצא שם את ר' זיריקא ושיילו בדין הכביד. אמר ליה ר' זיריקא, אַנְתָּא שְׁלֹךְ ליה לר' אמי ואבל – אני בשלתי כבד לרבי אמי, ואכלו. כי אתה לגביה – כשהבא אחר כרך רב ספרא לפני ואמר לו את הדברים, אמר ליה אבוי, ליטיר נפשׁה לא קא מיביעא לי – איןני מסתפק לענין הכביד עצמו האם הוא נאסר על ידי בישול או לא, מכין שירוד עניין שהכבד טרוד בשעת בשולו לפלאות את דמו, ולבן אינו בולע באוותה שעיה ואני נאסר. כי קמבעיא לי – מה שאני מסופק הוא לענין ליטיר חבירתך – לאסור את חבירתך, בלבנה, כאשר כבר מותבשל בקדורה אותה עם בשער אחר, האם אותו בשער נאסר מפלשת הדם היוצא מהכבד בעישול.

הקשה רב ספרא לאבוי: מאי שנא ליטיר נפשׁה דלא מיביעא לך? מהו שוניה דין הכביד עצמו שללא הסתפקת שמא הווא נאסר, ובוואי טענער משום דתנן במסנה במסכת הרמנות (פי' מייא) 'הכבד איןנה נאסרת', אם כן גם לענין ליטיר חבירתך – לאסור בשער אחר המותבשל עמו גני לא בעי לך – גם כן אל הסתפק, משום דתנן באוותה משונה עצמה, הקבר אופרת חתיכות בשער המותבשלות עמדו, ואנינה נאברת מוחדם הנפלט ממנה, מפני שחייא פולמתם דם בשעת הבישול, ואננה צולעות מהן שחייא טרודה לפלאות.

אמר ליה אבוי לר' ספרא, דילמא התר – שמא המשנה שם עוסקת בקבברא דאיופרא – בדין כבד האstor באכילה, בגין כבד של בהמה טריפה,

טלית שאולה, כל שלשים يوم הראשונים, פטורה מן היציצית. וודין לא חלפו שלשים ימים מעת ששאלתי את הטלית. ממשיכה הגמורא בספר: אדרבי – בעוד שעשו עסקים בדברים אלה, דינו של רב חסדא אחד שלא היה מזקן אבוח ואMPIה – הביאו לבית חייתה – קשו אותו אל העמוד כדי להלכו ולבכו בברם. אמר בפתחו – קשו אותו אל העמוד כדי להלכו ולבכו בברם. כל מצות עשה שפטן שכחה בצדקה – שמפורש בתורה השבר שינתן על קיים המשואה, אין בית דין שלטת מזוהירין עלייה – בית דין אינם מוצאים לכפות לקיומה. ומצות כבוד ואם מתן שכחה מפורש בצדקה, שנאמר (שותה ב' יט) 'בבגד את אביך ואת אמך לפען יארכון ימיך על הארמיה אשר הר' אלתקר נתן לך'.

רב חסדא משבח את רמי בר תמרי: אמר ליה ר' חסדא לרמי בר תמרי, חזיא לך בדרכיפת טבא – רואה אני אוורך שאתה חריף ביויתך. אמר ליה רמי בר תמרי לבב חסדא, אי הוית באחרית דרב יהודא – אילו היהת במקומו של רב יהודא אוויא לך חורפאי – היהתי מראה לך את חריפותו, שהיה גודלה ממה שאתה סבור.

מתוך הנידון על בישול כל בקדורה, עוברת הגמורה לדין על בישול כבד בקדורה. מספרה הגמורה אמר ליה אבוי לר' ספרא, כי סלקת להתר – בשעתלה לארץ ישראל, בעי מיעתו – השאל את חכמי הארץ ישראלי, בבדא מה אتون ביה – מה סוברים אתם בדין הכביד, האם מותר לבשלו בקדורה, או לא, מפני שהוא פולט דם בשעת

המשך ביאור למס' חולין ליום שבת קודש עמ' ב

חו' יותבי – היו יושבים חדר באהר גיסא דטברא רסוא – אחד מהם היה בצד זה של הגשר שבו עוברים את הנهر מול טורא, וחד באהר גיסא דטברא – ותבררו היה מצדו השני של אותו גשר. ולמד איזתו ליה – לאחד מהחכמים הללו הביאו לפני דגנים שעלו רותחים בקעריה בשירת ואבל אותם בכופת, ולמר איזתו ליה – ולפני חבריו הביאו תאנים וענבים כשהיה ברוך – ובמצען הסעודת, ואבל אותן באותו שעה ולא ברך – ולא בירך על אכילתיהם. מר אמר ליה להרבה – אחד החכמים אמר לחבירו, יתמא – עשו בלא דעתך, עבר רפקה כי – וכי רברך נzag קר, ועל מה סמכת בעמך, ולמר אמר ליה להרבה – ואף חבריו אמר בוגדך, יתמא – עשו בלא דעתך, עבר רפקה כי – וכי רברך נהגך. מר אמר ליה לחתיריה – החכם שאכל בכוותח דגים שעלו בקדURA השיב לחבריו, אנא בשטואל סבירא לי – אני טובי כשמואל שהתר לאותם בכוכות. ולמר אמר ליה לחתיריה – והחכם שאכל התאים וענבים באמצעות הסעודה ללא ברכה השיב לחבריו, אנא רבפי חיא סבירא לי – אני סובר רבבי חיא שפסק כה. רתני רבבי חיא – שרבי חיא שנה ברייתא, ברכת הפת פוטרת את כל מיטי המאכל מברכה, בין מברכה שהלפני המזון ובין מברכה אהרוןנה, וכן המברך על דין פוטר ברכך אריך כל מיטי המשקון מהיבר ברכה.

הכרצה הולכה בדין נוטן טעם בר נוטן טעם: אמר חוקיה משום אבוי, הלכתא – כר' הוא פסק הולכה, דגנים שעלו בקדURA מוטר לאובכל בכוותח כדורי שטואל, ומושום שאינו אלא נוטן טעם בר נוטן טעם. אבל גנין שחתכו בסבבוני שחתוך בה קודם לנו בש', אסור מקוננות הייטב, ובולע העצון טעם בשער משמנונית הבשר עצמה, והרי זה טעם ראשון ואני נוטן טעם בר נוטן טעם. ועוד, שמותר חריפותו של צנין הוא בולע את הטעם הבלוע בסכין יותר מהבלועה שבולעים דגים רותחים מהקערה הבשראית, והודוק שדווק הסcin בצעון גורם לטעם להפלט מושכן ולהבלע בעזון. והרי מיל' – ודברים אלו אינם אמרום אלא בגין

– מכל דבריו למדנו זאת, וכך היה המשעה, רב' איקילע לבי רב שימי בר חייא בר בריה – שרב הוממן בבית רב חייא בן בנו וחוש כאב בעיניו, עבדו ליה – עשו לו מסמנים של רפואה שיזיפא – – משוחה למשוחה באב – בקדURA. בתר חבי – לאחר מכך רמו ליה בשולא בגנווה – המכניס לתוכה קערה בתבשיל עכברו, טעם לה מעמא דשיזיפא – הרגש רב בתבשיל את תעם המשעה, אמר להם, יריב פצעפא פולוי האי – המשעה נתנה בקדURA טעם כל בך מרובה שמרוגש בתבשיל שוחונה בקדURA אחרת. והשומע סבר שכונת רב לומר שבכל מקרה תעם שנבלע בקדURA מורגש בתבשיל שוחונה בה לאחר מכך, אף על פי שהוא תעם שני רוחה הגמורה; ולא חיא – אין ראייה ממעשה זו, שהרי שאני התר בסוגרני רפואה דנטיפיש מריה טפי – שמרירותם מרובה ביויתך, ולמן תעmons מודגש גם בתבשיל שינוי בחום לאחר מכך, ואין להובי שבר הוא הדין כל תעם שיבעל בקדURA.

הגמורה מביאה מעשה בענין זה: רב' אלעזר הוות קאים קמיה דמר שמואל – היה עוד לפני שמואל ומשמשו בעסודה, איזתו לקמיה – הביאו לפני שמואל דגנים שעלו כשם רותחים בקדURA בהרבה, וקא אכלי – – ואבלם שמואל בבוחח חלבן. יתיב ליה – נתן שמואל גם לרבי אלעזר לאכלי מדגים אלו, ולא אבל, מפני שהיהו תלמידיו של רב שאסר לאוכלים בכוכות. אמר ליה שמואל לרבי אלעזר, לרפקה יתבי ליה ואבל – אני נתני דגים כאלו לרבר, רב, ואבל מהם, ואת לא אכלי – – וזה אמר אינך אוכלי, ומחרמיר יותר מזכר. אה – בא רב' אלעזר קמיה דרב – לפני רב, וסיפור לו את דבריו שמואל. אמר ליה – – שאלו רב' אלעזר את רב, הדר ביה מר טשטעטה – וכי חור בו רביינו משמעותה, והותיר לאכלי בכוכת דגים שעלו בקדURA. אמר ליה רב לרבי אלעזר, חס ליה לונזיה דאבא בר אבא – – חיללה לו לשמואל שהוא בנו של החסיד הגורל אבא בר אבא דליספי מל מידי ולא סבירא לי – – שיأكلו אותו דבר שלדעתו הוא אסור באכילה, והרי אני לא חורמי ממשמעותי, והמשעה שישפרת בשם שמואל לא אירע מעולם.

mbiah haGomra meusha nosof beunin zeh: רב הונא ורב חייא בר אש'